

מדינת ישראל
משרד החינוך

ראמ"ה
הרשות הארצית
למדידה והערכה בחינוך

המזכירות הפדגוגית

מיצ"ב

מבחן בעברית

כיתה ח | פנימי | חרדי

שם התלמיד/ה: _____

הכיתה: _____

306-EVR-019-8C-SOF-pnimi

306

306-01-08-03-01-01-018-019-03

לפניכם מבחן בעברית

- במבחן שני טקסטים, שאלות העוסקות בטקסטים האלה ומשימה בהבעה בכתב.
- קראו את הטקסטים בעיון והשיבו על כל השאלות ברצינות רבה ובתשומת לב.
- הקפידו על ניסוח בהיר בכל התשובות ובמשימה בהבעה בכתב.
- אם תתבקשו לבחור תשובה נכונה אחת מבין כמה תשובות, סמנו \times ליד התשובה שבחרתם.
- לרשותכם **90 דקות**, אך אם תזדקקו לזמן נוסף בקשו מהמורה.

בהצלחה!

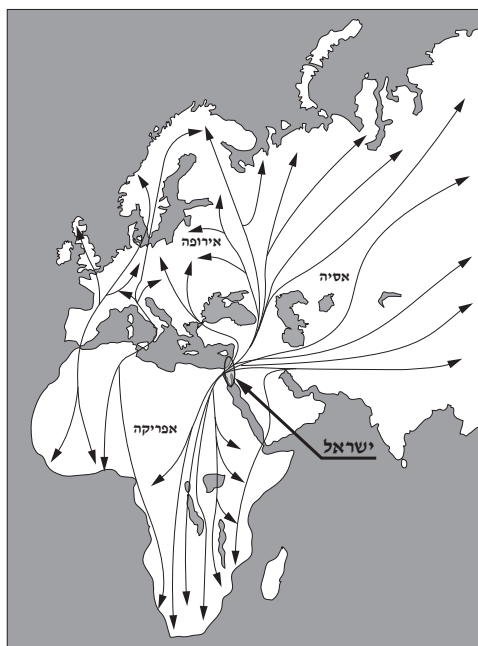

פרק ראשון

קראו את הטקסט שלפניכם וענו על השאלות שאחריו.

נדידת הציפורים

בכל שנה, באביב ובסתיו, אפשר לראות להקות ציפורים החולפות בשמי הארץ. מְעַבֵּר של להקות ציפורים מארץ לארץ הוא חלק מתופעה הנקראת "נדידת ציפורים". הקב"ה הזן את העולם כולו בטובו, דואג לכל ברייה וברייה למזון בכל ימות השנה. באזורים שבהם אין מזון בעונה הקרה, הציפורים נודדות פעמיים בשנה במסלולים קבועים יחסית, ומחליפות אזורי מחיה חורפיים באזורי מחיה קיציים. כאשר מגיע הסתיו, ציפורים החיות בחצי הצפוני של כדור הארץ נודדות דרומה, ובאביב הן נודדות בחזרה צפונה.

מפת המסלולים של נדידת הציפורים

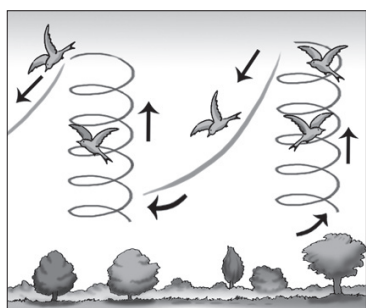
מספר הציפורים הנודדות בעולם בשנה הוא כ-11 מיליארד, ומעל ישראל חולפות כ-500 מיליון ציפורים פעמיים בשנה. המספר הגדול של הציפורים שחולפות בשמי ישראל הוא תופעה מיוחדת ברמה בין-לאומית. ישראל נמצאת בנקודת מפגש של שלוש יבשות – אסיה, אירופה ואפריקה, ולכן מתנקזים אליה סוגים שונים של ציפורים במעופן מן הצפון אל הדרום ובחזרה.

הציפורים נמצאות באביב ובקיץ בארצות הצפון בגלל שפע המזון המצוי אז במקומות האלה ובגלל שעות היום הארוכות. בתנאים אלה קל יותר לציפורים לאסוף מזון בכמות מספקת, וכך הצאצאים עולים במשקל בתוך זמן קצר. בחורף, כיוון שמזג האוויר מתקרר ויש קושי במציאת מזון, הציפורים והצאצאים שבגרו נודדים דרומה לאזורים חמים, שבהם המזון זמין יותר.

בזמן הנדידה הציפורים נוחתות לחניות ביניים לשם מנוחה ומציאת מזון. חלק מהמזון שהן אוכלות לפני תחילת המסע ובזמן החניות נאגר בגופן כשומן. כך עולה משקל גופן ולעתים כמעט מוכפל. השומן הנאגר בגופן הוא ה"דלק" הנדרש למסע. ככל שהציפור קטנה יותר כך כמות השומן שהיא יכולה לשאת קטנה יותר. לכן ציפורים קטנות אינן יכולות לעמוד במסעות ארוכים ללא חניות ביניים.

יש כמה אופני תעופה, למשל חתירה ודאייה. החתירה אופיינית לציפורים קטנות שעפות בשעות הלילה. בחתירה נדרשת פעילות רבה של הציפור, והיא מתקדמת באמצעות חבטות כנף מרובות. לעומת זאת בדאייה, שהיא ריחוף באוויר בכנפיים פרוסות, נדרשת פעילות פחותה מהציפור. הדאייה מאפיינת ציפורים גדולות וכבדות יחסית, שהן בעלות שטח כנפיים גדול.

30 ציפורים אלה מתקדמות בתעופתן בעזרת טרמיקות¹ הנוצרות ביום מעל היבשה.

דאייה באמצעות טרמיקות

באמצעות הטרמיקות הציפורים מתרוממות ודואות לגובה, ומשם הן גולשות מטה ומחפשות את הטרמיקה הבאה, וכך הן מתקדמות. נדידה בלהקות מקלה על הציפורים למצוא טרמיקות. בניגוד לציפורים הקטנות הנוודות גם מעל הים, הציפורים הגדולות נוודות רק מעל היבשה, שכן מעל הים לא נוצרות טרמיקות.

מאז ומעולם עוררה תופעת הנדידה שאלות רבות. כבר לפני שנים רבות עקבו בני האדם אחרי התופעה המופלאה הזו, אולם המחקר המדעי בתחום זה התחיל רק במאה ה-19. גם כיום המדענים חוקרים את התנהגות הציפורים ואת מבנה גופן, כדי להבין איך הן מצליחות לנדוד למרחקים ארוכים. כמו כן נחקרים מסלולי הנדידה ואתרי החנייה שלהן.

כדי לדעת מאילו ארצות באות הציפורים ולאן הן עפות, החוקרים משתמשים בכמה שיטות. אחת השיטות היא איסוף נתונים באמצעות תצפית אנושית. שיטה אחרת היא שיטת הטיבוע. בשיטה זו לוכדים את הציפור, מצמידים טבעת אלומיניום קלה לרגלה, ולאחר מכן משחררים אותה. על הטבעת חרוטים שם התחנה שבה הוצמדה הטבעת, ו"המספר האישי" של הציפור. במהלך הטיבוע נרשמים פרטים רבים על הציפור ועל לכידתה, כגון מקום, תאריך, גיל ומידות שונות של איברי הציפור. את הטבעות אפשר לזהות בכל העולם, וכך עוקבים אחר מסלול הנדידה של כל אחת מן הציפורים.

שיטה נוספת למעקב אחר הציפורים היא באמצעות מכ"ם². המכ"ם הוא מכשיר הנמצא על הקרקע, ויכול למסור מידע על ציפורים הנמצאות במרחק של כ-50 ק"מ ממנו (לכל כיוון). המכ"ם מוסר מידע על גובה מעופן של הציפורים, על כיוון תעופתן ועל המהירות שלהן.

התנגשות של ציפורים במטוסים

בעונת הנדידה של הציפורים עלולות להתרחש תאונות מטוסים עקב התנגשות בציפורים. ציפור יכולה לנפץ במעופה חלון של מטוס או להישאב אל תוך המנוע שלו וכך לגרום להתרסקותו. איסוף מידע על נתיבי התעופה של הציפורים ועל גובה מעופן נועד בין השאר למנוע התנגשות בין הציפורים למטוסים.

שיטה חדשנית יותר למעקב אחר הציפורים היא באמצעות מְשַׁדֵּר. משדר זעיר המוצמד לגב הציפור שולח אותות הנקלטים על-ידי לְוִוּן מְצַרְפֵּת בשם אֶרְגוֹס. כל 90 דקות מתקבל מן הלוויין מידע מדויק על מיקומה של הציפור.

ידע רב הצטבר עד כה בנושא נדידת הציפורים, אבל שאלות רבות עדיין נשארו פתוחות, והחקירה מביאה לידי ההבנה ש"רב הנסתר על הגלוי", וכך נבין את נפלאות ה' שאין הבריאה כה פשוטה.

¹ טרמיקות – זרמים של אוויר חם העולה למעלה
² מכ"ם – ראשי תיבות של "מגלה כיוון ומרחק"

.1

השלימו את הקטע שלפניכם לפי שורות 14-25.

הציפורים נודדות מאזורים קרים לאזורים חמים כי _____
 וכי _____.
 מרחק הנדידה תלוי ב _____.
 בחניות הביניים הציפורים _____ ו _____.

.2

בשורות 23-24 כתוב: "ככל שהציפור קטנה יותר כך כמות השומן שהיא יכולה לשאת קטנה יותר".

למה הכוונה במשפט זה?

- 1 כמות השומן שציפורים קטנות יכולות לשאת גדולה.
- 2 כמות השומן שציפור יכולה לשאת תלויה באופן התעופה.
- 3 כמות השומן שכל ציפור יכולה לשאת תלויה בגודלה.
- 4 כמות השומן שציפור יכולה לשאת מושפעת מאורך המסע.

3.

השלימו את הטבלה שלפניכם לפי הכתוב בטקסט.

		סוג הציפורים תבחינים (קריטריונים) להשוואה
	ציפורים גדולות	אופן התעופה
גם מעל הים וגם מעל היבשה		אזור התעופה

4.

קראו את המשפטים שלפניכם. סמנו את המשפט המתאים ביותר למידע המוצג במפה המצורפת לטקסט.

- 1 מספר הציפורים הנוודות בעולם בשנה הוא כ-11 מיליארד, ומעל ישראל חולפות כ-500 מיליון ציפורים פעמיים בשנה.
- 2 פעמיים בשנה הציפורים נודדות במסלולים קבועים ומחליפות אזורי מחיה חורפיים באזורי מחיה קיציים.
- 3 ציפורים החיות בחצי הצפוני של כדור הארץ נודדות דרומה, ובאביב חוזרות צפונה כדי לקנן.
- 4 ציפורים חולפות מעל ישראל, שנמצאת בנקודת מפגש של שלוש יבשות – אסיה, אירופה ואפריקה.

.5

האם לשאלות שלפניכם יש תשובה בטקסט?

סמנו ליד כל אחת מהשאלות **יש** או **אין**.

אין	יש	
☐ ₂	☐ ₁	1. כמה ציפורים חולפות מעל ארצנו בנדידתן?
☐ ₂	☐ ₁	2. מהם הנזקים שגורמות הציפורים לחקלאות?
☐ ₂	☐ ₁	3. האם יש קשר בין גודל הגוף של הציפור ובין אופן תעופתה?
☐ ₂	☐ ₁	4. מהם השמות של כל הארצות המשתתפות בחקר הציפורים הנודדות?
☐ ₂	☐ ₁	5. מהם סוגי המזון שממנו ניזונות הציפורים בדרכן?

.6

חוקרים שעקבו אחר נדידת הציפורים גילו שלא **כל** הציפורים שורדות במהלך נדידתן.

כתבו שתי סיבות אפשריות לכך.

1. לפי הטקסט: _____

2. לפי הקטע הנלווה (הכתוב במסגרת שבעמוד 5):

.7

סמנו ליד כל היגד לאיזו שיטה הוא מתאים.

(אפשר לסמן גם את שתי השיטות.)

מתאים לשיטת המשדר	מתאים לשיטת הטיבוע	
☐ ₂	☐ ₁	1. אפשר לדעת את גודל הציפור.
☐ ₂	☐ ₁	2. אפשר לקבל מידע על מסלול הנדידה.
☐ ₂	☐ ₁	3. אפשר לדעת את מקום הציפור בכל 90 דקות.

.8

מהו תפקידו של הקטע הנלווה "התנגשות של ציפורים במטוסים"?

- ₁ להציע פתרון לבעיה המוצגת בטקסט המרכזי.
- ₂ להוסיף מידע חשוב שאינו כתוב בטקסט המרכזי.
- ₃ להדגים תופעה המתוארת בטקסט המרכזי.
- ₄ להשוות בין מידע חדש למידע הכתוב בטקסט המרכזי.

.9

כתבו מהי הסכנה שבהתנגשות מטוסים בציפורים, ואיך אפשר למנוע אותה.

.10

העתיקו משורות 37-41 שלוש מילים **שונות** בעלות שורש משותף.

- .1 _____
- .2 _____
- .3 _____

.11

במשפטים שלפניכם יש מילים מודגשות.

כתבו מתחת לכל משפט אם המילה המודגשת היא **שם עצם**, **שם תואר** או **פועל**.

1. "פעמיים בשנה הציפורים **נוודות** במסלולים קבועים יחסית..."

2. מאז ומעולם עוררה תופעת הציפורים ה**נוודות** שאלות רבות אצל המדענים.

.12

במשפט שלפניכם סומנו מירכאות: השומן הנאגר בגוף הציפורים הוא ה"דלק" הנדרש למסע (לפי שורה 23).

באיזה מן המשפטים שלפניכם יש למירכאות תפקיד זהה לתפקידן במשפט זה?

- 1 שם הספר הוא "ציפור הנפש".
- 2 מיכל אמרה: "מעניין לצפות בציפורים נודדות".
- 3 במהלך המעקב נוצרת לכל ציפור "תעודת זהות".
- 4 החקלאים "שמחים" כשהציפורים חונות בשדה שלהם.

פרק שני

קראו את הטקסט שלפניכם וענו על השאלות שאחרי.

באנגלית זה נשמע יותר טוב?

בימינו לכל מוצר של חברה ניתן שם. בזכות שם המוצר הוא נבדל ממוצרים אחרים באותה חברה או בחברה מתחרה. באמצעות השם מתכוון המְשׁוּוק לייחס למוצר ערכים חיוביים כמו איכות, יוקרה והנאה, או תמורה נאה למחירו הכספי.

5 אם נבדוק שמות מוצרים של חברות ישראליות שונות המשווקות מוצרים, כגון בגדים וטלפונים ניידים, נגלה תופעה מעניינת. רוב השמות של המוצרים הם לועזיים. האם יש הצדקה לדבר? האם שם מוצר של חברה ישראלית או של חברה שאיננה ישראלית, המוכרות את מוצריהן בארץ, צריך להיות דווקא שם לועזי?

10 אחת מחברות הטלפון המפורסמות בארץ החליטה לשווק מוצר בשם לועזי. מוסד ממשלתי, הממונה על החברה הזאת, דרש ממנה לשנות את השם הלועזי לשם עברי. ראשי החברה נענו לבקשה, אבל לא הזדרזו לעשות זאת. בינתיים התברר כי השם הלועזי כבר התקבל עלידי הצרכנים והפך לשם המוצר. בעלי החברה תוהים מדוע להשקיע מאמצים בחיפוש אחר שם עברי, אם יש למוצר שם לועזי שבזמן קצר הספיק להוכיח את עצמו לשביעות רצון הציבור.

15 החברה המפורסמת הזאת העדיפה לתת שם לועזי למוצריה, והיא איננה היחידה שנוהגת כך. מסתבר שחברות ישראליות רבות משתמשות בשמות לועזיים למוצריהן. לטענתן הניסיון לתרגם את השמות הלועזיים לשמות עבריים אינו עולה יפה כי ברוב המקרים השם העברי אינו שיווקי.

20 מומחה לשיווק טוען: "לחברות ישראליות יש 'תחביב' להיתלות בשמות לועזיים עד כדי כך שהן אינן מתאמצות כלל למצוא שם עברי למוצריהן. לטענתם של בעלי החברות האלה, שם באנגלית נשמע טוב יותר. כלומר אם השם לועזי, יש תחושה שלמוצר יש מעין 'מגע של חו"ל'. למרות תחושה זו, במקרים רבים הוכח שהשם הזה אינו מעיד על איכות גבוהה. כיום הצרכנים יודעים שיש מוצרים ישראליים שאיכותם אינה נופלת מזו של מוצרים שיוצרו בחו"ל."

25 האם אי-אפשר למצוא למוצר שם עברי מוצלח? האם חסרות מילים המעבירות מסרים חשובים וחיוביים בעברית? כשמדובר בחברות בין-לאומיות, ההיצמדות לשם הלועזי המקורי מובנת. במקרה כזה החברות חוסכות הוצאות כספיות מפני שהן אינן צריכות לפתח שם חדש למוצר בכל מדינה. אבל כשמדובר בחברות ישראליות, הניסיון "לברוח" מן העברית על-ידי הענקת שמות לועזיים למוצריהן אינו מובן. עובדה זו תמוהה במיוחד

משום שלטענת המומחה, הצרכן הישראלי אינו מתרשם מן השימוש בלועזית. להפך, לדעת 30 צרכנים ישראלים יש יתרון מסוים לשמות עבריים, כי הם מבטאים את הקשר לארץ ולשפה העברית.

האם לא צריך לחוקק חוק הקובע כי כל מוצר המשויק בארץ יישא שם עברי?

מדוע מעדיפות חברות ישראליות לתת נְשָׁמוֹת לועזיים גם למוצרים ישראליים?

.13

מה פירוש המילה **יוקרה** (שורה 3 בטקסט)?

.14

- 1 תמורה נאה
- 2 חשיבות וכבוד
- 3 תוספת תשלום
- 4 שיווק ומכירות

קראו את שורה 27 בטקסט.

.15

מדוע המילה "לברוח" כתובה שם בין מירכאות?

- 1 כי היא ציטוט מדברים שאמר מומחה.
- 2 כי היא מושג השייך לתחום מסוים.
- 3 כי היא אינה משמשת בהקשר הרגיל שלה.
- 4 כי היא מבטאת את ההפך ממשמעותה המקובלת.

.16

א. מה דעתו של כותב הטקסט על מתן שמות לועזיים למוצרים ישראליים?

ב. האם אתם מסכימים עם כותב הטקסט?
נמקו את תשובתכם.

.17

כותב הטקסט מנסה לשכנע את הקוראים לקבל את דעתו בעזרת -

- 1. ציטוט מן החוק.
- 2. תיאור ממצאים של סקר.
- 3. ציטוט מדברי מומחה.
- 4. תיאור האיכות של מוצרים.

18.

כתבו מילה שיש לה **משמעות מנוגדת** לכל אחת מן המילים האלה:

א. **נבדל** (שורה 1 בקטע): _____ .

ב. **נענו** (שורה 10 בקטע): _____ .

19.

לפניכם ארבעה משפטים.

הפכו כל משפט מ**פעיל** ל**סביל** או מ**סביל** ל**פעיל**.

א. אחת החברות **החליטה** לשווק מוצר בשם לועזי.

באחת החברות _____

ב. חברות ישראליות **בוחרות** מדי שנה עובדים מצטיינים.

בחברות ישראליות _____

ג. בחברות ישראליות **הוחלפו** שמות לועזיים בשמות ישראליים.

חברות ישראליות _____

ד. במחקרים רבים **הוכח** כי נָסֵם המוצר אינו מעיד על איכותו.

מחקרים רבים _____

! בכתיבתכם הקפידו על ניסוח בהיר, על סימני פיסוק נכונים, על כתיב נכון ועל כתב יד ברור.

פרק שלישי

הבעה בכתב

.20

כתבו **סיכום קצר** של הטקסט "באנגלית זה נשמע יותר טוב?". בסיכומכם הציגו את **התופעה** שבה עוסק הטקסט, את **העמדות** השונות כלפיה ואת **הנימוקים לכל עמדה**. כתבו 7-8 שורות.

כדי לתכנן את הסיכום תוכלו לכתוב טיוטה בעמוד הבא.

! קראו שנית את מה שכתבתם ותקנו לפי הצורך.

כל הזכויות שמורות למדינת ישראל, משרד החינוך, ראמ"ה. השימוש במסמך זה, לרבות הפריטים שבו, מוגבל למטרות לימוד אישיות בלבד או להוראה ולבחינה על ידי מוסד חינוך בלבד, לפי הרשאה מפורשת למוסד חינוך באתר ראמ"ה. זכויות השימוש אינן ניתנות להעברה. חל איסור מפורש לכל שימוש מסחרי וכן לכל מטרה אחרת שאינה מסחרית. אין להעתיק, להפיץ, לעבד, להציג, לשכפל, לפרסם, להנפיק רישיון, ליצור עבודות נגזרות בין על ידי המשתמש ובין באמצעות אחר לכל מטרה או למכור פריט מפרטי המידע, התוכן, המוצרים או השירותים שמקורם במסמך זה. תוכן המבחנים, לרבות טקסט, תוכנה, תמונות, גרפיקה וכל חומר אחר המוכלל במסמך זה, מוגן על ידי זכויות יוצרים, סימני מסחר, פטנטים או זכויות יוצרים וקניין רוחני אחרות, ועל פי כל דין; כל זכות שאינה ניתנת במסמך זה במפורש, דינה כזכות שמורה.

306-EVR-019-8C-SOF-pnimi

306

306-01-08-03-01-01-018-019-03

מבחן 306 בעברית לכיתה ח | פנימי | חרדי